

še bolj hvaležni oni, ki morajo v potu svojega obraza iskati primernih fraz za staromodne albume naših institutk; tem na ljubo je nanizal g. Klepec v svojo zbirko dolgo vrsto plitvih in gapljivih citatov — o ljubezni.

J. Poljanec.
No tax album se mi greh — nikar prijatelj; ne niveliziraj vse!
Ante Beg, Slovensko-nemška meja na Kočevskem. V Ljubljani 1911.
 Založil L. Schventner 8°. 46 str. Cena K 1.—

S to brošuro je g. Beg zaključil v glavnih obrisih pregled o slovensko-nemški meji. O jezikovni meji na Kočevskem je pisatelj poročal na prvem obrambnem tečaju meseca julija 1910 v Ljubljani, in v tej prvotni obliki je izšel spis tudi v tisku. Vsebina mu je informativnega in agitatoričnega značaja, tuintam nekoliko tendenciozno pobarvana. Najbolj zanimivi so oddelki, v katerih nam opisuje jezikovne razmere posameznih občin na podlagi vladne in zasebne statistike. Poučno za nas bo primerjanje teh rezultatov s številkami zadnjega ljudskega štetja; najbrž se še tudi na Kočevskem ni ustavilo sistematično in nasilno izpodrivanje našega življa. Prodirajoči element Slovenci nismo bili nikdar, da pa nam peša tudi defenzivna moč, to je slaba perspektiva za bodočnost. — Pisatelj je dodal par črtic o nemških kolonijah na Gorenjskem, te so: Šiška, Domžale, Jesenice, Sava, Javornik, Trzič, Mojstrana in Fužine. Na podlagi izida ljudskega štetja l. 1900 je sestavil l. Mačkovšek o Kočevskem pregledno karto, na kateri so naznačene med drugim tudi vse politične meje. — Aktualna knjižica bodi priporočena vsem, ki imajo voljo in moč nesebično pomagati slovenskemu narodu!

J. Š.

Zemljevid važnejših rudninskih najdišč na Kranjskem in v sosednjih pokrajinah. Iz dr. VI. Herletove knjige Kemija in mineralogija. Ljubljana 1911. Izdalo in založilo društvo slov. profesorjev v Ljubljani. Cena 30 v. —

„Ruda, kupčija tebe redé!“ poje o naši domovini Valentin Vodnik. Zares — z rudami je slovenska domovina precej obdarjena, kakor kaže ta zemljevid. A od Vodnikovih časov se je marsikaj izpremenilo. Takrat je Kranjsko slovelo po železnih rudnikih v Bohinju in ob Krki, danes so te fužine opustili; tem večjega pomena sta veliki premogovnik Zagorje-Trbovlje-Hrastnik ob kranjsko-štajerski meji ter idrijsko živo srebro. Premog in živo srebro sta največje bogastvo naših gora. A tudi drugih rud ne manjka: srebra, svinca, bakra, boksita, mangana, antimona in morske soli. — Zemljevid, prvi te vrste na Slovenskem, bo zanimal poleg prirodoslovca in geografa tudi vse one, ki so vneti za gospodarski napredek našega naroda, ki mu je treba poleg kmetijstva tudi rudarstva in obrti.

M. P.

Viktor Steska, Slikar Janez Wolf (1825—1884). Pomnoženi ponatisk iz „Dom in Sveta“. V Ljubljani, 1910. 8°. 121 str. Cena K 1.—

Steska, marljivi in vestni nabiratelj gradiva za bodočo zgodovino slovenske umetnosti, nam je opisal življenje in delovanje odličnega slikarja J. Wolfa, ki je posvetil svoj kist predvsem cerkveni umetnosti. Življenjepiš nam razgrinja umetnikovo romantično mladost na Dolenjskem, vojaško življenje v Italiji v burnih letih 1848. in 1849. ter žalostne družinske razmere, ki so mu često grenile veselje do dela. Že kot častnik je obiskoval akademijo v Benetkah in ko je dal slovo vojaškemu stanu, se je popolnoma posvetil slikarstvu. L. 1858. se je vrnil v Ljubljano, kjer mu ni manjkalo naročil. Wolf je bil spreten risar in dober kolorist ter je delal za nizke cene. Znamenite so njegove freske. Steska našteva v časovnem redu njegove množestvilne slike po raznih cerkvah na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem. V 26. letih je ustvaril mnogo, akoravno mu življenje ni kazalo prijaznega lica, kakor tudi ne drugim našim umetnikom. — Velik je bil Wolfov vpliv na sodobno slikarstvo;

„Ljubljanski Zvon“ 3. XXXI. 1911.

12

vsi so ga kot veščaka v svoji stroki visoko cenili, mnogim je ostal pečat njegove šole globoko vtisnjen. Med njegovimi učenci so bili Janez in Juri Šubic, Miroslav Tomc, Simon Ogrin, Ludovik Grile, Anton Ažbe; najzvestejši prijatelj mu je bil Ivan Borovsky, slikar v Ljubljani. Iz ohranjene korespondence odseva „pesniška, mehka, dovzetna, sanjava, toda po vednem izpopolnjevanju hrepeneča Wolfova duša. Ta pisma pa tudi izpričujejo, da bi Wolf kot pisatelj dosegel prav častno mesto, ako bi bil krenil na to polje. Le malo umetnikov smo imeli, ki bi bili formalno toliko izobraženi, kolikor Wolf“ (64—64). — Knjižica je s fotografičnimi posnetki opremljena, in spada po svoji zanimivi vsebini med naše najlepše monografije.

S.

Knjige Slovenske Šolske Matice v Ljubljani za leto 1910. Ravnokar je razposlala Slov. Šolska Matica svojim društvenikom — šteje jih 1792 — četrto knjig. Dr. L. Pivko nadaljuje „Zgodovino Slovencev“ (Poljudno znanstvene knjižnice II. zvezek), ki obsega dobo od 1276 do 1800. Oceno te knjige prinesemo, ko bo delo končano. — Iz „Didaktike“ nadaljuje prof. L. Lavtar „Posebno ukoslovje računanja v ljudski šoli“. — Prof. Alfons Vales je nabral „Kemične poizkuse s preprostimi sredstvi“, ki bodo učiteljem dobrodošli, saj zahtevajo pri kemičnem pouku poizkusi najvažnejše mesto. Nisem mogel uganiti, čemu sta na naslovnem listu poleg enega pisatelja še dva urednika, ko je vrh tega pisatelju rokopis pregledal tudi stanovski kolega. — Po svoji raznovrstni in bogati vsebini bo društvenike najbolj razveselil X. zvezek „Pedagoškega Letopisa“. Poleg običajnega pregleda o „Temah in tezah poročil pri društvenih in okrajnih učiteljskih skupščinah leta 1910“, ki ga je sestavil Jakob Dimnik, poročila o IV. občnem zboru „Slov. Šolske Matice“, ki ga je priobčil Fr. Gabršek, poročila o delovanju Šolske Matice l. 1910, ki ga podaja tajnik dr. Ljud. Pivko in imenika društvenikov prinaša Letopis iz pedagoškega slovstva kratko razpravo Fr. Finka o modernem stanju zgodovinske vede in zgodovinskega pouka. — Priznani srbski pedagog, dr. Milan Šević, je priobčil v izvorniku slovstveno študijo „Dečja književnost srpska“, katero objavlja zdaj tudi Letopis Matice Srpske. Razprava je pisana lahko umljivo, zato smemo pričakovati, da jo prečita vsaj desetina naročnikov. Zaslužno in hvaležno bi bilo, ako bi se na podoben način obdelala tudi naša slovenska mladinska književnost. — S finim taktom in globokim umevanjem je pisana razprava ravnatelja H. Shreinerja „O seksualni (spolni) vzgoji“, za vsakega vzgojitelja važno in težavno vprašanje. — H. Družovič končuje v lanskem Letopisu začeto razpravo „O glasbeni vzgoji z ozirom na učiteljišča in srednje šole“, in sicer govori letos obširno o učiteljskih izobraževališčih in kaže, kako se vprašanje glasbene vzgoje rešuje drugod. Glavni namen pisatelja je bil, zbuditi posebno v učiteljskih krogih zanimanje za glasbeno-pedagoška vprašanja; sedanji pevski pouk bodi v službi umetniške vzgoje najširših mas. — Prof. Ilešič razmotriva razmerje „Narečja in knjižnega jezika v šoli“ ter je formuliral v posnetku (str. 156—158) svoje nazore, kjer pravi, da narečje in knjižni jezik si samo ob sebi nista sovražnika, sta si kakor priroda in umetnost. Narečje je izhodišče, knjižni jezik cilj; narečje je sredstvo, knjižni jezik je svrha, in ta svrha je možna, dopustna in potrebna.

J. Š—r.

Dr. M. Murko, Zur Kritik der Geschichte der älteren südslawischen Literaturen. An die Leser des „Archivs für slawische Philologie“. Laibach, Kommissionsverlag L. Schwentner. 1911. V. 8°. 36 str. Cena K 1.20.

V Amelangovi zbirki „Die Literaturen des Ostens“ je izšla koncem leta 1908. Murkova zgodovina starejših jugoslovanskih slovstev. O njej je napisal Vlad. Čo-